

SITOWISE

VT 2 parantaminen Porin keskustan kohdalla

Liito-orava-, paahdeympäristö- ja vieraslajiselvitys

Päiväys	11.10.2024
Laatija	Sini Solala
Tarkastajat	Terhi Korvenpää, Heli Nukki

Projektinumero **KAU47537**

LIITE 5. Luontoselvitys**Sisällysluettelo**

1	Johdanto	3
3	Menetelmät	4
4	Tulokset	5
4.1	Liito-oravat	5
4.2	Paahdeympäristöt	7
4.2.1	Huomionarvoiset lajit	10
4.3	Haitalliset vieraslajit	10
5	Yhteenveto	13
6	Lähteet	14

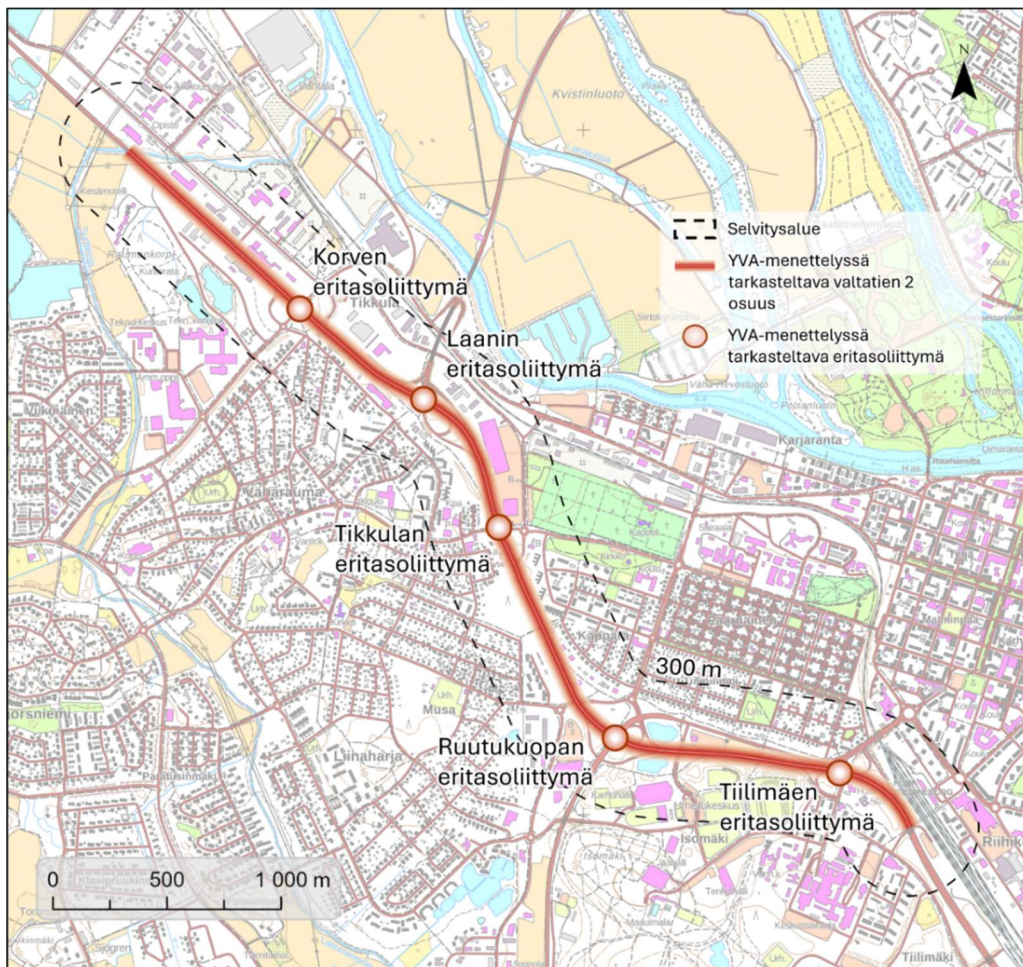

LIITE 5. Luontoselvitys

1 Johdanto

Luontoselvitys on tehty VAR-ELYN toimeksiannosta liittyen Vt 2 parantamiseen Porin keskustan kohdalla.

Luontoselvityksessä kartoitettiin liito-oravien, paahdeympäristöjen ja vieraslajien esiintymistä Porin keskustan alueelta Suntinojan ja Porttaalitunnelin välisellä alueella. Tarkastelualue käsittää muun muassa Tiilimäen ja Korven eritasoliittymien alueet. Selvitysalue on yhtenäinen käsittäen valtatie 2 lähiympäristöä ja sen puskurivyöhykettä 300 metrin leveydeltä ja noin 5,4 kilometrin matkalta. Alueen pinta-ala on noin 2500 hehtaaria. Selvitysalueen rajaus on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Selvitysalueen rajaus.

LIITE 5. Luontoselvitys

2. Selvitysalueen yleiskuvaus

Selvitysalue käsittää valtatieympäristön läheisyydessä pääosin teiden ja katujen varsia, puistoja ja puistometsiä sekä rakennuksia. Se on kauttaaltaan ihmistoiminnan muokkaamaa ympäristöä eikä siellä ole laajoja luonnontilaisia alueita. Kasvillisuus on edellä mainituille ympäristöille tyypillisesti avointa ja joutomaiden kasvilajien vallitsemaa sekä istutettua nurmikkoa. Suurruohoisuus ja komealupiinin peittävyys on paikoin vallitsevaa. Pienialaisia paahdeympäristöjä hankealueella ovat muun muassa hiekkaiset joutomaat sekä teiden laidoilla pääosin etelään suuntautuvat paahteiset ketomaiset alueet.

3 Menetelmät

Luontokartoitusten lähtöaineistona käytettiin karttoja ja ilmakuvia. Aiemmat mahdolliset lajihavainnot alueelta koskien liito-oravia ja huomionarvoisia kasvilajeja, sekä vieraslajeja tarkastettiin lajitietokeskuksen Laji.fi -palvelusta. Selvityksen maastotyöt ja raportoinnin toteutti EAT luontokartoittaja Sini Solala Sitowise Oy:stä. Selvitykset tehtiin maaliskokuussa 2024 ja ne toteutettiin maastossa oikea-aikaisesti. Kaikki maastossa tehty luontohavainnot tallennettiin jo maastossa paikkatietomuotoon Sitowisen Envimobile -maastotiedonkeruusovellukseen.

3.1 Liito-oravaselvitys

Liito-orava (*Pteromys volans*) on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu ja EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV (92/43/EEC) mukainen laji. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä muut liito-oravalle soveltuvat elinympäristöt kartoitettiin valtatie metsäisillä reuna-alueilla. Lisääntymispaikalla liito-orava saa poikasia ja levähdyspaikassa liito-orava viettää päivänsä. Lisääntymis- ja levähdyspaikka käsittää pesäpuut ja niiden lähellä kasvavat suojaa ja ravintoa tarjoavat puut. Pesä on tavallisesti haavan tai muun lehtipuun kolossa tai oravan risupesässä kuusessa. Se saattaa joskus olla hyvin vaikeasti havaittavissa puun oksan hangassa tai korkealla kuusen tiheässä oksistossa. Taajama-alueilla pesä

LIITE 5. Luontoselvitys

voi löytyä rakennuksista ja rakennelmista (Nieminen & Ahola 2017).

Liito-oravaselvitys laadittiin Niemisen ja Aholan (2017) ohjeen ”Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt” mukaisesti papanakartoitusmenetelmällä. Selvitysalueen metsät käveltiin kattavasti läpi ja samalla puiden juurilta etsittiin liito-oravan papanoita sekä lajille soveltuvia kolopuita, risupesiä ja pönttöjä. Pesien ja kolopuiden etsinnässä käytettiin apuna kiikareita. Maastokartoituksia tehtiin kolmena päivänä, 27.3., 4.4. ja 17.4.2024. Myös alueen soveltuvuutta liito-oravalle sekä mahdollisia kulkuyhteyksiä tarkasteltiin samalla.

3.2 Paahdeympäristöselvitys

Paahdeympäristöjä etsittiin maastossa alustavasti jo liito-oravaselvityksen maastokäynneillä. Varsinaiset paahdeympäristöjen kartoitukset tehtiin 9.-10.7.2024. Arvokkaat paahdeympäristökohteet rajattiin luontoarvojen perusteella. Rajausperusteena käytettiin kohteiden edustavuutta ja lajistoa.

3.3 Vieraslajiselvitys

Vieraslajeista kartoitettiin kansallisesti merkityksellisiä haitallisiksi määriteltyjä vieraslajeja (VNA 714/2019) sekä EU:n vieraslajiluetteloon kuuluvia EU:ssa haitalliseksi säädettyjä vieraslajeja. Vieraslajeja etsittiin maastossa jokaisella luontokartoituskerralla (27.3., 4.4., 17.4., 9.7., 10.7. ja 8.10.2024).

4 Tulokset

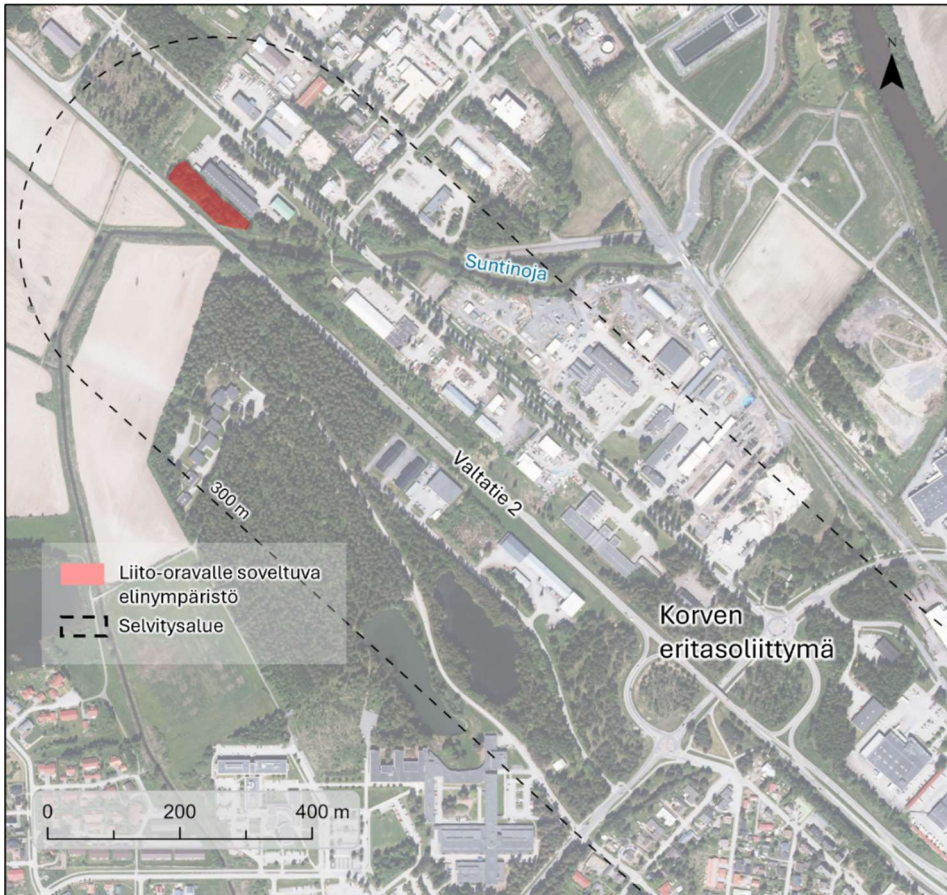
4.1 Liito-oravat

Selvitysalueelta ei ollut olemassa aiempia liito-oravahavaintoja eikä lajia löydetty tässäkään selvityksessä. Lähimmät havainnot lajista sijoittuvat Porin metsän alueelle selvitysalueen eteläpuolelle. Liito-oravan elinympäristöksi soveltuva alue löytyi selvitysalueen länsiosasta Tekunkorven läheltä. Sen sijainti on esitetty

LIITE 5. Luontoselvitys

kuvassa 2. Alue on lehtipuuvaltaista metsää ja siellä kasvaa lajille tärkeitä kolopuita ja haapoja (kuvat 3, 4). Selvitysalueelle ei sijoitu huomioitavia liito-oravan kulkuyhteyksiä, sillä ainoat laajemmat metsäiset alueet selvitysalueen läheisyydessä sijoittuvat Porin metsän alueelle eikä lähietäisyydellä ole havaintoja lajista muualta.

Kuva 2. Liito-oravalle soveltuva elinympäristö.

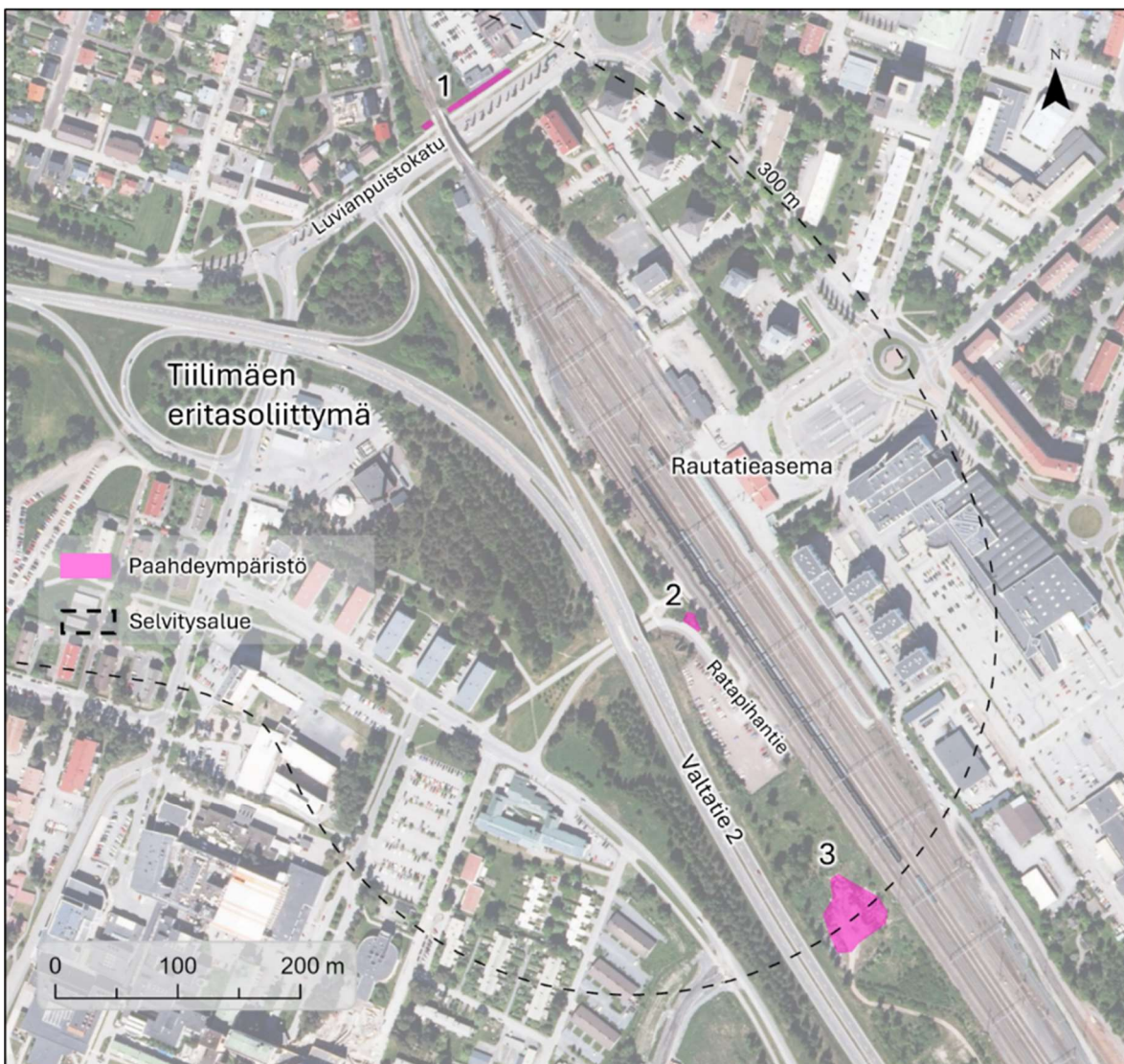

Kuvat 3 ja 4. Liito-oravalle soveltuva elinympäristöä (kuvan 2 osoittamalta alueelta).

LIITE 5. Luontoselvitys

4.2 Paahdeympäristöt

Selvitysalueen kasvillisuutta luonnehtii voimakas kulttuurivaikutteisuus eikä alueella ole luonnontilaisia ympäristöjä. Osa avoimista, kulttuurivaikutteisista niittymäisistä ja suurruohoisista ympäristöistä on tosin voinut kehittyä suhteellisen luontaisesti teiden rakentamisen jälkeen. Selvitysalueelta rajattiin kolme edustavinta niitty- ja ketoaluetta. Ne kaikki sijoittuivat alueen itäosaan (kuva 5).

Kuva 5. Paahdeympäristöt.

LIITE 5. Luontoselvitys

Paahdeympäristö kuvio 1. Luvianpuistokadun itäosassa kadun luoteispuolella pyörätien vieressä on laajahko rinteeseen kehittynyt niitty (kuvat 6 ja 7). Se on pinta-alaltaan noin 5,6 aaria. Tätä etelän ja koillisen suuntaan avautuvaa alueelle sijoittuvaa hiekkapohjaista niittyä hoidetaan säännöllisellä koneellisella niitolla. Harmio kasvaa niityllä runsaana ja lisäksi kohteen lajistoon kuuluvat muun muassa hiirenvirna, peltokurjennokka, hopeahanhikki ja nurmirölli. Kasvillisuudeltaan inventointihetkellä rehevin ala sijoittui kuvion länsiosaan radan toiselle puolen (kuva 7). Sen lajistoa ovat mm. pietaryrtti, hiirenvirna, peltokorte, harmio, puna-apila, siankärsämö, piharatamo, keltakannusruoho ja niittynurmikka. Niityn länsipuolelle sijoittuu laaja kurturuusuesiintymä.

Kuvat 6 ja 7. Paahdeympäristö 1 Luvianpuistokadun varrella.

Paahdeympäristö kuvio 2. Tiilimäellä Ratapihantien pohjoispuolella hiekkaisessa melko jyrkästi viettävässä rinteessä oleva pienialainen kuiva niitty, joka on pinta-alaltaan noin 1,3 aaria (kuvat 6 ja 7). Rinne avautuu etelän suuntaan ja sen reunamilla kasvaa nuoria mäntyjä. Niityllä kasvaa valtakunnalliselta uhanalaisuusluokituksestaan silmälläpidettävää (NT) ketoneilikkää. Lisäksi sillä kasvaa metsänätkelmää, joka on Porin seudulla harvinainen laji. Kasvilajistoon kuuluvat myös mm. ahopukinjuuri, kissankello, pietaryrtti, siankärsämö, sarjakeltano ja nurmilauha. Niittykuviolla esiintyy myös vieraslaji komealupiinia muutaman neliömetrin alalla.

LIITE 5. Luontoselvitys

Kuvat 8 ja 9. Kuvion 2 rinteessä oleva niitty.

Kuvat 10 ja 11. Kuvion 2 ketoneilikka- sekä metsänätkelmäkasvustot.

Kuvio 3. Rautatien ja valtatie 2:n välissä on lajistoltaan monimuotoinen laajahko joutomaakuvio, pinta-alaltaan noin 23 aaria. Sen yleisilme on karu ja ratapihamainen, ja kasvillisuus pääosin ruderaattien lajistoa. Kasvilajistoon kuuluvat mm. viherjäsenruoho, oranssikeltano, ketotuulenlento, peltosaunio, päivänkakkara, siiankärsä, hiirenvirna, pujo, punasänkiö, valkomesikkä ja kanadankoiransilmä. Komealupiinia ja jättipalsamia esiintyy kuvion reuna-alueilla.

Kuvio 3 on ketonukin esiintymäpaikan kaltainen ympäristö ja voisi siten soveltua lajille, mikäli sille halutaan luoda uusia kasvuympäristöjä siemenkylvöllä tai siirroilla läheisestä esiintymästä.

LIITE 5. Luontoselvitys

Kuva 12 ja 13. Kuvion 3 avointa, kuivahkon ympäristön laikuittaista niittykasvillisuutta.

4.2.1 Huomionarvoiset lajit

Selvitysalueelta ei tehty havaintoja uhanalaisista kasvilajeista. Näistä ei ole Myöskään aiempia havaintotietoja Lajitietokeskuksen aineistoissa. Silmälläpidettävästä (NT) ketoneilikasta on aiempia havaintoja alueelta ja laji löydettiin tässä selvityksessä paahdeympäristöksi rajatulta kuviolta 2.

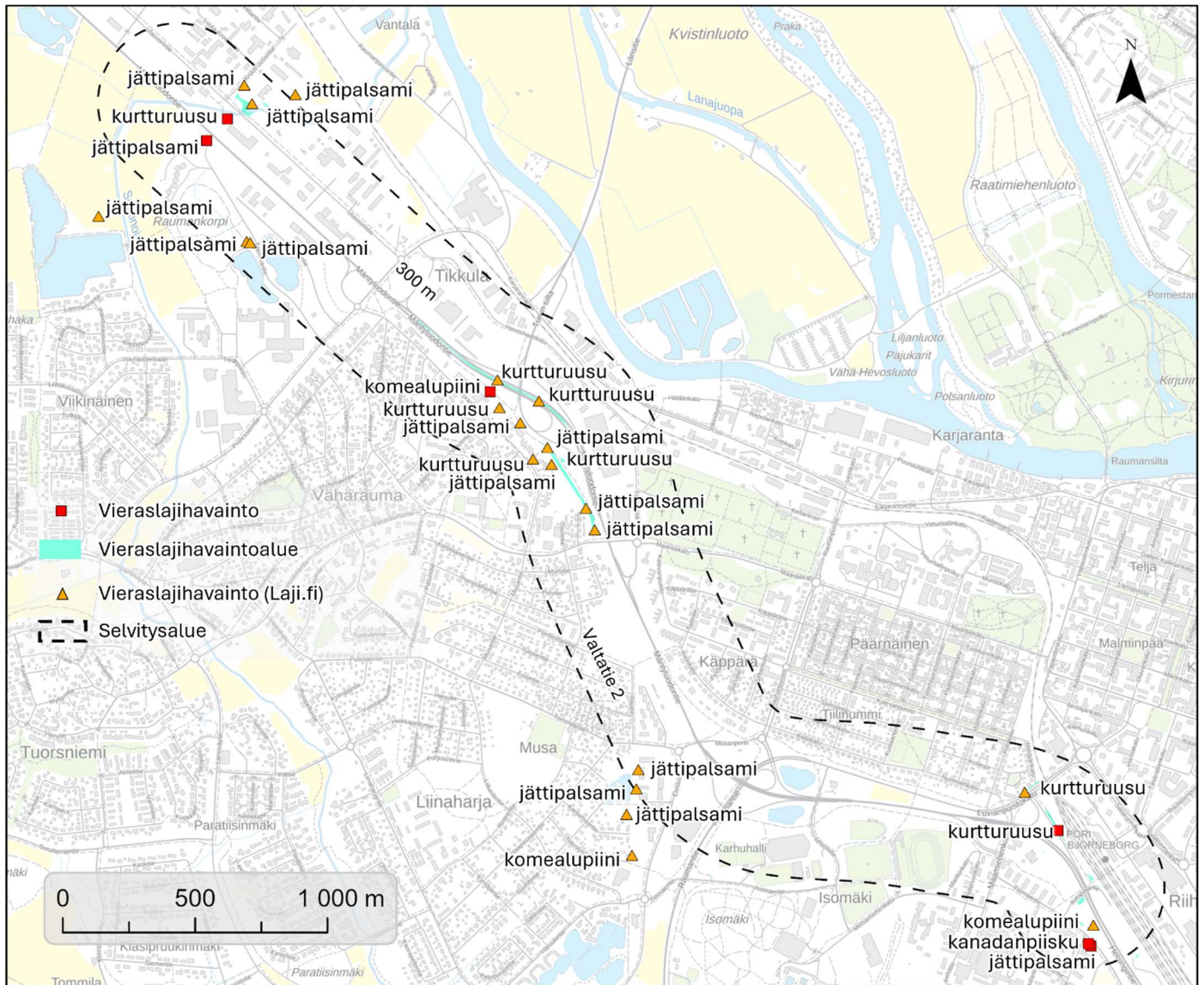
Selvitysalueen kaakkoispuolella vajaan kilometrin päässä esiintyy uhanalaista, vaarantunutta (VU) ahokissankäpälää. Samalla alueella on myös ketonukin esiintymä. Ketonukki on erittäin uhanalainen (EN), rauhoitettu ja erityisesti suojeltava lajin esiintymälle onkin tehty erityisesti suojeltavan lajin rajauspäätös.

4.3 Haitalliset vieraslajit

Haitallisista vieraslajeista hankealueella esiintyy EU:n ja kansallisen luokituksen lajeista jättipalsami sekä komealupiini (kuvat 14 ja 15). Etenkin komealupiinia esiintyy useilla paikoilla selvitysalueella. Pääosin lajin esiintymät ovat tienpientareilla ja ne ovat paikoin laaja-alaisia (kuva 16). Muita selvityksen yhteydessä havaittuja vieraslajeja alueelta olivat terttuselja, isotuomipihlaja, tuoksuvatukka ja kanadankoiransilmä.

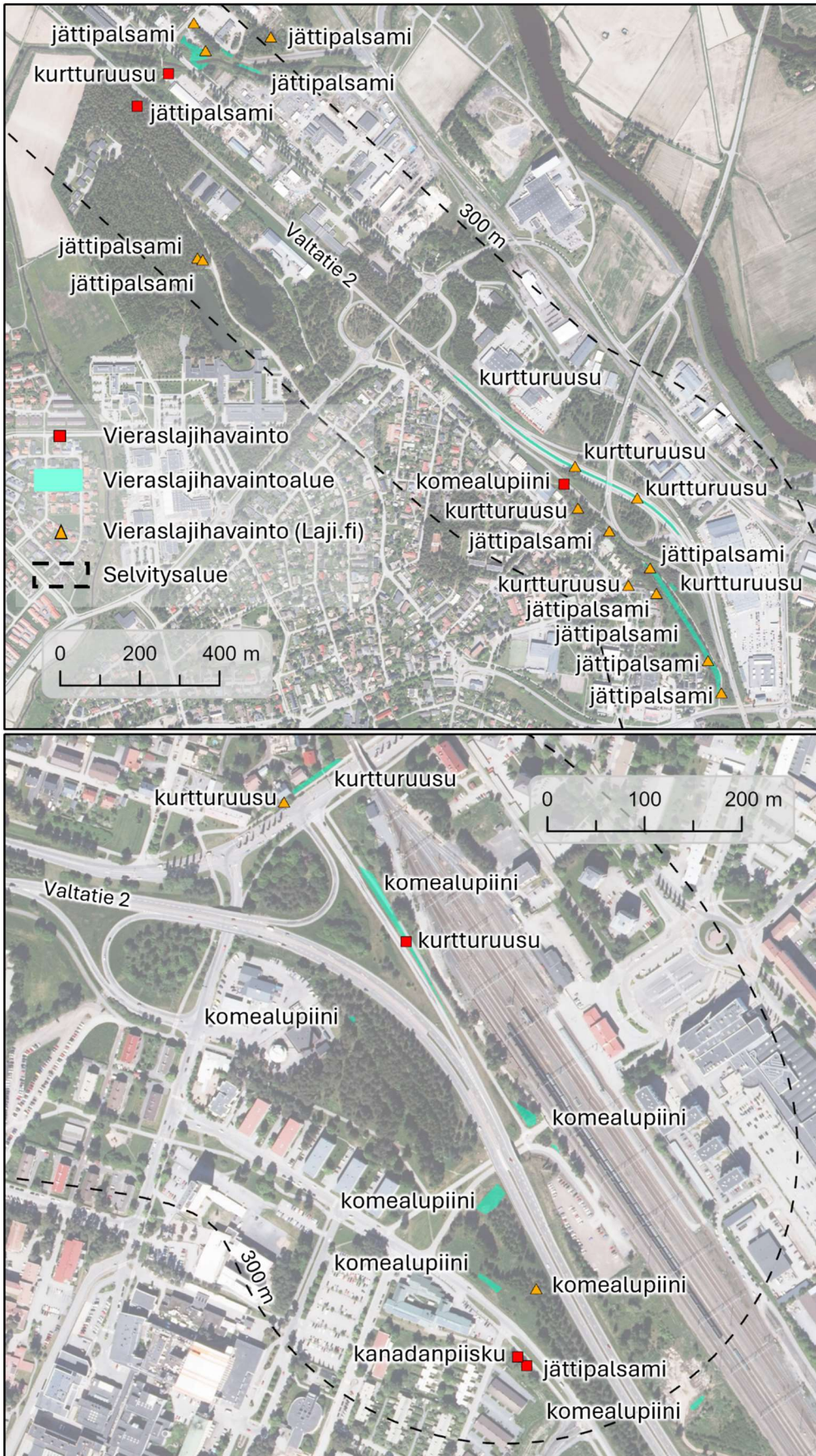
LIITE 5. Luontoselvitys

Kuva 14. Vieraslajihavainnot.

LIITE 5. Luontoselvitys

Kuva 15. Vieraslajihavainnot.

LIITE 5. Luontoselvitys

Kuva 16. Komealupiini hallitsee paikoin tienvarsia valtalajina.

5 Yhteenveto

Hankealueelta ei havaittu liito-oravaa, eikä alueelta ole lajin aiempia havaintotietoja. Lajille soveltuvaksi elinympäristöksi rajattiin yksi lehtomainen haapaa kasvava metsikkö selvitysalueen länsiosasta. Selvityksessä ei todettu alueelle sijoittuvan myöskään liito-oravan kulkuyhteyksiä. Liito-oravan osalta ei siis ole olemassa rajoituksia maankäytölle.

Paahdeympäristöjen osalta rajattiin kolme huomionarvoista ympäristöä. Kyseiset alueet suositellaan huomioitavan suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan. Hankealueelta ei ole tiedossa uhanalaisten kasvilajien esiintymiä. Huomionarvoisista lajeista havaittiin alueella esiintyvän ketoneilikkaa, joka on

LIITE 5. Luontoselvitys

silmälläpidettävä (NT) laji.

Myös muita selvitysalueen avoimia ympäristöjä voidaan huomioida suunnittelussa paahdeympäristöjen näkökulmasta. Näitä ovat kasvipeitteiset joutomaat sekä avoimena pidettävät niittymäiset ympäristöt teiden reunoilla. Maisemoinnissa voidaan suositella vähentämään multamaan tai muiden rehevien kasvualustojen käyttöä, joissa kasvillisuus vaatii jatkuvaa hoitoa (niitto/leikkaus).

Vieraslajien osalta komealupiinin ja jättipalsamin esiintyminen hankealueella on huomioitava ja tavoitteena tulee olla niiden poisto alueelta. Rakentamisvaiheessa tulee huolehtia kasvumaan asianmukaisesta käsittelystä, jotta vieraslajit eivät pääse levittäytymään entisestään.

6 Lähteet

Ahlman, S. & Hankonen, E. 2021: Porin metsän luontoselvitys 2021. Ahlman Group Oy.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

LAJI.FI 2024: Suomen Lajitietokeskus. Havaintotiedot selvitysalueelta.

Uhanalaiset luontotyypit: <https://luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/>

Vieraslajiportaali: <https://vieraslajit.fi/>

